1

23 iulie 1955

Urma să aibă loc o înmormântare.

Cei doi gropari, bătrânul Jeff Milan și fiul său, Adam, ieșiseră la prima geană de lumină a dimineții și totul era gata acum – un mormânt săpat la dimensiunile exacte, cu o movilă de pământ bine ordonată într-o parte. Biserica St. Botolph din Saxby-on-Avon nu arătase niciodată mai frumos ca în clipa aceea, când soarele matinal sclipea pe vitralii. Biserica data din secolul al XII-lea, dar fusese, desigur, reconstruită de multe ori. Mormântul nou se afla spre est, aproape de ruinele vechiului prezbiteriu, unde iarba fusese lăsată să crească sălbatic, iar margaretele și păpădiile răsăreau în jurul arcadelor sparte.

Satul în sine era liniștit, iar străzile, pustii. Lăptarul își livrase deja marfa și dispăruse, cu sticlele goale zăngănind în spatele dubei. Băieții distribuiseră ziarele. Era sâmbătă, așa că nimeni nu se ducea la serviciu și era încă prea devreme pentru ca locuitorii să înceapă corvezile casnice de weekend. La ora 9 se deschidea magazinul din sat. Mirosul de pâine proaspăt scoasă din cuptor răzbătea deja din brutăria de alături. Primii clienți

aveau să sosească în curând. După terminarea mic-dejunului urma să înceapă corul mașinilor de tuns iarba. Era luna iulie, cea mai animată perioadă a anului pentru armata de grădinari pasionați din Saxby-on-Avon și, întrucât mai era doar o lună până la Târgul Recoltei, trandafirii fuseseră aranjați, iar dovleceii erau măsurați cu grijă. La ora 13.30, pe terenul de sport al satului urma să aibă loc un meci de crichet. Aveau să apară o dubiță cu înghețată, copii, ca să se joace, vizitatori, ca să facă picnicuri alături de mașinile lor. Ceainăria va fi deschisă. O după-amiază perfectă de vară englezească.

Dar nu încă. Era ca și cum satul își ținea răsuflarea într-o tăcere respectuoasă, așteptând sicriul ce urma să-și înceapă călătoria din Bath. Chiar acum era încărcat în dric, înconjurat de însoțitorii săi sumbri – cinci bărbați și o femeie, care evitau să se privească reciproc, de parcă nu ar fi fost siguri încotro să se uite. Patru dintre bărbați erau profesioniști în domeniul pompelor funebre de la foarte respectata firmă Argus & Cardinal. Compania exista încă din epoca victoriană, când se ocupase în principal de tâmplărie și construcții. Pe atunci, sicriele și înmormântările reprezentaseră o activitate secundară, aproape o idee materializată în ultima clipă. Totuși, în mod bizar, tocmai partea aceea a activității firmei supraviețuise. Argus & Cardinal nu mai construia case, dar numele său devenise un sinonim pentru respectul acordat morții. Evenimentul de astăzi era în mare parte unul cu buget restrâns. Dricul era un model mai

vechi, fără cai negri sau coroane mortuare extravagante. Deși elegant finisat, sicriul în sine fusese fabricat, fără îndoială, din lemn de calitate inferioară. Pe o placă simplă, mai degrabă argintată decât din argint, erau gravate numele persoanei defuncte și cele două date esențiale:

Mary Elizabeth Blakiston
5 aprilie 1887 – 15 iulie 1955

Viața ei nu fusese atât de lungă pe cât părea, ținând seama că trăise în două secole, căci fusese scurtată pe neașteptate. În planul funerar al lui Mary nu existaseră nici măcar suficienți bani pentru a acoperi costurile finale – bineînțeles, asta nu ar fi contat, deoarece asiguratorii ar fi acoperit diferența – și femeia ar fi fost mulțumită să vadă că totul se desfășura potrivit dorințelor ei.

Dricul plecă în călătoria sa de treisprezece kilometri exact la timp, când minutarul ajunsese la treizeci de minute după ora 9. Continuând în ritmul lent cuvenit gravității evenimentului, avea să ajungă la biserică la ora 10 fix. Dacă Argus & Cardinal ar fi avut un slogan, acesta ar fi putut fi: „Noi nu întârziem niciodată.“ Și, cu toate că cele două persoane îndoliate care însoțeau sicriul se poate să nu fi observat peisajul rural, acesta nu arătase niciodată mai frumos – de cealaltă parte a zidurilor joase de cremene, câmpia cobora lin spre râul Avon, care avea s-o însoțească tot drumul.

În cimitirul bisericii St. Botolph, cei doi gropari își examinau lucrarea. Despre o înmormântare se pot spune multe lucruri – profunde, reflexive, filozofice –, dar Jeff Milan o nimeri bine când, sprijinindu-se pe hârleț și rulându-și o țigară între degetele murdare, se întoarse spre fiul său, zicând:

— Dacă e să mori, n-ai putea alege o zi mai bună.

2

Stând la masa din bucătăria vicariatului, reverendul Tod Osborne făcea ultimele ajustări la predică. În fața lui erau întinse șase pagini dactilografiate, deja acoperite de adnotări făcute cu scrisul lui de mână ascuțit și neregulat. Era oare prea lungă? În ultima vreme, unii membri ai parohiei sale se plânseseră că predicile lui se cam prelungiseră; până și episcopul dăduse dovadă de o oarecare nerăbdare în timpul predicii din Duminica Rusaliilor. Dar aceasta era diferită. Doamna Blakiston își trăise toată viața în sat. Toți o cunoșteau. Cu siguranță că și-ar fi putut rupe o jumătate de oră – sau chiar patruzeci de minute – din timpul lor pentru a-și lua rămas bun.

Bucătăria era o încăpere mare și veselă, cu o mașină de gătit Aga ce emana o căldură blândă pe tot parcursul anului. Oale și tigăi atârnau de cârlige și existau borcane pline cu ierburi proaspete și ciuperci uscate, pe care soții Osborne le culegeau singuri. La etaj se aflau două dormitoare, ambele confortabile și

primitoare, cu carpete lățoase, fețe de pernă brodate manual și luminatoare nou-nouțe, care fuseseră adăugate doar după multe consultări cu biserica. Însă principalul confort pe care-l oferea vicariatul consta în poziția sa de la marginea satului, cu vedere spre pădurea pe care toată lumea o cunoștea drept Vâlceaua Dingle. Începea printr-o pajiște sălbatică, care primăvara și vara era presărată cu flori, după care urma o fâșie de pădure ai cărei copaci, în principal stejari și ulmi, ascundeau domeniul Pye Hall din partea cealaltă – lacul, peluzele și conacul însuși. În fiecare dimineață, Tod Osborne se trezea cu o priveliște care nu putea să nu-l încânte. Uneori avea impresia că trăiește într-un basm.

Vicariatul nu fusese întotdeauna așa. Când soții Osborne moșteniseră casa – și dioceza – de la bătrânul reverend Montagu, aceasta fusese în mare parte locuința unui moșneag, umedă și neprimitoare. Dar Arabella își făcu numărul de magie: aruncase mobilele care i se păruseră prea urâte sau incomode și scotocise prin magazinele second-hand din Wiltshire și Avon pentru a găsi înlocuitoarele perfecte. Energia ei nu înceta niciodată să-l uimească pe Tod. În primul rând, fusese surprinzător chiar faptul că alesese să fie soție de vicar, însă Ara se dedicase îndatoririlor ei cu un entuziasm ce o făcuse populară încă din ziua când ajunseseră acolo. Cei doi nu puteau fi mai fericiți decât erau în Saxby-on-Avon. Pe de altă parte, era adevărat că biserica avea nevoie de atenție. Sistemul de încălzire se defecta frecvent și acoperișul reîncepuse să

prezinte scurgeri. Totuși, parohia lor era mai mult decât suficientă pentru a-l mulțumi pe episcop și pe mulți dintre credincioșii pe care acum ei îi considerau prieteni. Nu ar fi visat să se afle altundeva.

„Ea a fost o parte din sat. Deși ne aflăm astăzi aici pentru a-i plânge plecarea, ar trebui să ne amintim ce a lăsat în urmă. Mary a făcut din Saxby-on-Avon un loc mai bun pentru toți, fie că a aranjat florile în toate duminicile chiar în această biserică, fie că i-a vizitat pe vârstnici atât aici, cât și în Ashton House, a făcut colecte pentru RSPB[1] sau a întâmpinat vizitatorii la Pye Hall. Prăjiturile ei de casă au fost mereu vedetele sărbătorii satului și vă pot spune că au fost multe ocazii în care m-a surprins în sacristie cu unul dintre fursecurile ei cu migdale sau cu o felie de chec Victoria."

Osborne încerca să și-o imagineze pe femeia care își petrecuse majoritatea vieții lucrând ca menajeră la Pye Hall. Micuță, brunetă și hotărâtă, fusese întotdeauna grăbită, parcă pornită într-o cruciadă personală. Amintirile pe care le avea despre ea păreau să se afle la o distanță intermediară, pentru că, de fapt, nu petrecuseră niciodată prea mult timp în aceeași încăpere. Poate că fuseseră împreună la unul sau două evenimente sociale, însă cam atât. Oamenii care locuiau în Saxby-on-Avon nu erau snobi de-a dreptul, dar, în același timp, erau foarte conștienți de diferențele de clasă

[1] Royal Society for the Protection of Birds, „Societatea regală pentru protecția păsărilor".

și chiar dacă un vicar putea fi considerat o completare potrivită la orice reuniune socială, nu același lucru se putea spune despre cineva care era, în esență, o femeie de serviciu. Poate că ea fusese conștientă de asta. Chiar și în biserică avea tendința să stea în stranele din spate. Exista ceva destul de respectuos în felul cum insista să ajute oamenii, de parcă le-ar fi fost oarecum datoare.

Sau era mai simplu de atât? Când Tod se gândi la Mary Blakiston și se uită la ceea ce tocmai scrisese, un singur cuvânt îi veni în minte: „băgăreață.“ Nu era cinstit și, cu siguranță, nu era ceva ce ar fi spus vreodată cu voce tare, totuși trebuia să recunoască faptul că i se cam potrivea. Era genul de femeie care avea degetele băgate în toate plăcintele (inclusiv în cele cu mere și mure), care își făcuse obiceiul de a fi în legătură cu toți sătenii. Cumva, apărea mereu când aveai nevoie de ea. Problema era că apărea și când nu aveai nevoie de ea.

Își amintea că o găsise aici, în această încăpere, cu vreo două săptămâni în urmă. Se enervase pe el însuși, fiindcă ar fi trebuit să se aștepte la asta. Arabella se plângea mereu de obiceiul lui de a lăsa ușa din față deschisă, de parcă vicariatul ar fi fost mai degrabă o anexă a bisericii, nu casa lor. Ar fi trebuit s-o asculte. Mary intrase de una singură și stătea acolo, ținând în mână o sticluță cu un lichid verde, ca și cum ar fi fost un talisman medieval folosit pentru a alunga demonii.

— Bună dimineața, domnule vicar! Am auzit că ați avut probleme cu viespile. V-am adus

niște ulei de mentă. Asta o să vă scape de ele. Mama obișnuia să jure pe el!

Era adevărat. În vicariat fuseseră viespi… dar de unde știuse ea? Osborne nu-i spusese decât Arabellei, iar ea cu siguranță nu ar fi pomenit despre asta nimănui. Desigur, așa ceva era de așteptat să se întâmple într-o comunitate ca Saxby-on-Avon. Într-un mod insondabil, toți știau totul despre ceilalți și se spunea adesea că, dacă strănuți în baie, cineva o să apară cu o batistă.

Văzând-o acolo, Osborne nu știuse dacă să fie recunoscător sau supărat. Mormăise un cuvânt de mulțumire, însă în același timp aruncase o privire în jos, spre masa din bucătărie. Și ele erau acolo, zăcând pur și simplu în mijlocul tuturor hârtiilor sale. Cât timp se aflase femeia în cameră? Oare le văzuse? Ea nu spusese nimic și, bineînțeles, el nu îndrăznise s-o întrebe. O dăduse afară cât de repede putuse și aceea fusese ultima dată când o văzuse. El și Arabella fuseseră plecați în vacanță când Mary Blakiston murise. Se întorseseră la timp pentru a o îngropa.

Auzi pași și ridică privirea când Arabella intră în cameră. Tocmai ieșise din baie, încă înfășurată într-un halat. Trecuse binișor de patruzeci de ani, dar continua să fie o femeie foarte atrăgătoare, cu părul castaniu revărsat pe umeri și o siluetă pe care cataloagele de îmbrăcăminte ar fi descris-o drept „plină“. Provenea dintr-o lume foarte diferită, fiind mezina unui fermier bogat, care deținea peste patru sute de hectare în West Sussex. Totuși, când se întâlniseră în Londra – la o

conferință ținută la Wigmore Hall –, își descoperiseră imediat o afinitate. Se căsătoriseră fără aprobarea părinților ei și continuau să fie la fel de apropiați ca întotdeauna. Singurul lor regret era că mariajul nu le fusese binecuvântat cu niciun copil, dar, desigur, aceasta era voința Domnului și ajunseseră s-o accepte. Erau pur și simplu fericiți să fie împreună.

— Credeam că ai terminat cu asta, spuse ea.

Luase unt și miere din cămară, iar acum își tăia o felie de pâine.

— Adăugam doar câteva idei de ultimă clipă.

— În locul tău, n-aș vorbi prea mult, Tod. Până la urmă e sâmbătă și toți vor dori să scape repede.

— Ne adunăm la Queen's Arms după aceea. La ora unsprezece.

— Asta-i frumos. Arabella duse farfuria cu mic-dejunul la masă și se așeză. Sir Magnus ți-a răspuns până la urmă la scrisoare?

— Nu, dar sunt sigur că va fi prezent.

— Ei bine, știu c-a lăsat-o până-n ultima clipă. Femeia se aplecă și se uită la una dintre pagini. Nu poți să spui asta!

— Ce anume?

— „Viața și sufletul oricărei petreceri."

— De ce nu pot?

— Pentru că n-a fost așa. Dacă vrei să știi adevărul, mie mi s-a părut întotdeauna mai degrabă încuiată și secretoasă. Nu era deloc ușor să vorbești cu ea.

— A fost foarte plină de viață când a venit aici la Crăciunul trecut.

— S-a alăturat la cântat colinde, dacă la asta te-ai referit. Însă niciodată nu știai cu adevărat ce gândea. Nu pot să spun că mi-a plăcut foarte mult.

— N-ar trebui să vorbești așa despre ea, Ara. În tot cazul, nu astăzi.

— Nu văd de ce nu. Asta-i chestia cu înmormântările. Sunt complet ipocrite. Toți spun cât de minunat a fost defunctul, cât de bun, cât de generos, deși, în adâncul sufletelor, toată lumea știe că nu-i adevărat. Eu nu m-am atașat niciodată de Mary Blakiston și n-am de gând să încep să-i cânt osanale doar pentru c-a reușit să cadă pe scară și să-și rupă gâtul.

— Ești nițel cam răutăcioasă.

— Sunt sinceră, Toddy. Și știu că și tu gândești exact la fel – chiar dacă încerci să te convingi de contrariu. Dar nu-ți face griji! Îți promit că nu te voi face de rușine în fața participanților la funeralii. Făcu o strâmbătură. Uite! E destul de trist?

— N-ar fi mai bine să te îmbraci?

— Am pregătit totul la etaj. Rochie neagră, pălărie neagră, perle negre. Suspină. Când o să mor, nu vreau să port negru. E complet lipsit de veselie. Promite-mi! Vreau să fiu înmormântată în roz, cu un buchet mare de begonii în mâini.

— N-o să mori. Nu așa repede. Acum, du-te sus și îmbracă-te.

— În regulă. În regulă. Tiranule!

Se aplecă asupra lui și bărbatul îi simți sânii moi și calzi apăsându-i gâtul. Îl sărută pe obraz, apoi se grăbi să iasă, lăsându-și mic-dejunul pe masă. Tod Osborne zâmbi

în barbă și reveni la discurs. Poate că ea avea dreptate. Putea să taie o pagină sau două. Reciti ce scrisese.

„Mary Blakiston nu a avut o viață ușoară. La scurt timp după ce a sosit în Saxby-on-Avon, a trecut printr-o tragedie personală și i-ar fi fost ușor să se lase copleșită. Dar ea a luptat. A fost genul de femeie care a îmbrățișat viața și nu a lăsat-o niciodată s-o doboare. Și acum, când o înmormântăm alături de fiul pe care l-a iubit atât de mult și pe care l-a pierdut atât de tragic, poate că ne putem consola cu gândul că ei sunt, în sfârșit, împreună."

Tod Osborne citi paragraful de două ori. O revăzu stând acolo, în această încăpere, chiar lângă masă.

— Am auzit că ați avut probleme cu viespile.

Oare le văzuse? Știuse?

Soarele trebuie să se fi ascuns în spatele unui nor, pentru că, deodată, o umbră îi acoperi fața. Întinse mâna, rupse întreaga pagină și aruncă bucățile în coșul de gunoi.

3

Doctorița Emilia Mulard se trezise devreme, dar rămăsese în pat o oră, încercând să se convingă că ar putea readormi, apoi se ridicase, îmbrăcase un halat și pregătise o ceașcă de ceai. De atunci stătea în bucătărie, privind soarele ce răsărea deasupra grădinii și, dincolo de ea, ruinele castelului Saxby, o construcție din secolul al XIII-lea care-i încânta